

III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

ХУДОЖНЬО-
ГРАФІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ДИЗАЙНУ

23-24 КВІТНЯ 2026 Р.
м. Одеса, Україна

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

23-24 квітня 2026 р.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Штайнер Тетяна Віталіївна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Заступник голови:

Лісогор Алла Вікторівна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Відповідальний секретар конференції:

Шедіна Світлана Віталіївна – викладачка-стажистка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Твердохлібова Яніна Миколаївна – виконувачка обов'язків деканки художньо-графічного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Усов Валентин Валентинович – завідувач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор фізико-математичних наук, професор;

Колесова Олена Анатоліївна – кандидатка філософських наук, старша викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Кібіч Денис Олександрович – доктор філософії, викладач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Страутман Лінда Леонідівна – асистентка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

СЕКЦІЯ 3.

ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ ТА ДИЗАЙНІ

Берегова Б. В., Снасскова О. П.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ «ЛЮДИНА І МОРЕ» В
КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЖАНРУ МАРИНИ 195

Brednyova V.

INNOVATIVE APPROACHES TO PROFESSIONAL GRAPHIC
TRAINING OF FUTURE DESIGNERS 201

Ватраль Б. І., Удріс І. М.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ СКУЛЬПТУРІ:
ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМИ, МАТЕРІАЛУ ТА ХУДОЖНЬОГО
МИСЛЕННЯ 204

Ващенко Є. О., Пильнік Р. О.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДРУКОВАНОЇ ГРАФІКИ: ІСТОРІЯ,
КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ВИРАЖАЛЬНІ ЗАСОБИ 209

Коломоєць Н. В., Брижата І. Г.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГРАФІКИ ТА РИСУНКУ В
КОНТЕКСТІ МИСТЕЦЬКИХ ІННОВАЦІЙ 213

Kuznetsova K., Shtainer T.

INNOVATIVE APPROACHES IN PHOTO DESIGN: THE INTEGRATION
OF DIGITAL TECHNOLOGIES AND ARTISTIC EXPRESSION 217

Кутас А. І., Пономаренко М. В.

СТИЛІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ВИРАЗНОСТІ В МИСТЕЦТВІ
СУЧАСНОГО ГОБЕЛЕНУ 220

Макаренко С. М., Брижата І. Г.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ХУДОЖНЬОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У
СУЧАСНОМУ ГРАФІЧНОМУ ПОРТРЕТІ: ВІД АКАДЕМІЧНОГО
КАНОНУ ДО АВТОРСЬКОЇ СТИЛІСТИКИ 226

Малік О. В.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПАРАДОКСИ ПОЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ ПЛАКАТА
ТА ЇХ РЕФЛЕКСІЯ В СУЧАСНОМУ ПЛАКАТІ УКРАЇНИ 231

Miroshnuchenko O.

THE ROLE OF COLOUR IN INTERCULTURAL DESIGN EDUCATION:
FORMATION OF CREATIVE IDENTITY THROUGH EDUCATIONAL
DESIGN PROJECTS 237

Ніколайчук І. Р., Удріс І. М.

ВЕЧІРНІЙ ЧАС У ПЕЙЗАЖНИХ ТВОРАХ ВІТЧИЗНЯНИХ
ЖИВОПИСЦІВ ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ 240

СЕКЦІЯ 3 **ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ ТА ДИЗАЙНІ**

ТРАНСФОРМАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ «ЛЮДИНА І МОРЕ» В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЖАНРУ МАРИНИ

Берегова Богдана Володимирівна

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
художньо-графічного факультету*

*Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Спасскова Олена Павлівна

*науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри
теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Ключові слова: *композиція, марина, море, людина, художній образ, колір, світло, ритм.*

Прагнення сучасних мистецтвознавців до осмислення композиції під час створення універсального художнього образу «людина і море» спонукає їх вивчати історію розвитку та застосовані виразні засоби в жанрі марини. Наукова новизна дослідження полягає у системному аналізі композиційних і виразних засобів у створенні художнього образу в межах жанру марини. До прикладу, науковиця Інна Вітер вивчає риси морського пейзажу і жанру марини, їхній розвиток і трансформацію у різні епохи. «Варто наголосити, що море з'явилося в образотворчому мистецтві більш ніж тисячу років тому», – зазначає вона у своїй науковій статті [2, с. 835]. Цей факт неодмінно вплинув на багатогранний розвиток і різноманітні підходи в методах зображення моря у мистецтві. Значний внесок у розвиток жанру здійснили художники-мариністи, зокрема Іван Айвазовський, який

підкреслював роль світла і руху, та Вільям Тернер, який акцентував на експресії кольору та динаміці стихії.

Жанр марини має тривалу історію розвитку, з плином часу змінювалося трактування взаємодії людини і моря. У період класицизму море часто виступало фоном для історичних або міфологічних сцен, тобто людина домінувала сюжетно. Прикладом може послужити робота Клода Лоррена «Відплиття цариці Савської». У період романтизму образ «людина і море» трансформується: тепер людина постає перед величчю природи, стає носієм емоційного переживання стихії. З'являються емоційна напруга та драматизм. Зокрема, у творчості Івана Айвазовського море постає як велична та водночас гармонійна сила, що взаємодіє з людиною через композиційний ритм. Чергування великих світлих і темних плям формує динаміку зображення (Рис. 1).

**Рис. 1. Іван Айвазовський. Дев'ятий вал.
Олійний живопис. 1850.**

Натомість у роботах Вільяма Тернера акцент зміщується на драматизм і експресію, де людина часто протистоїть стихії. Діагональні лінії хвиль підсилюють наростання напруги, утворюючи динамічну композицію (Рис. 2).

**Рис. 2. Вільям Тернер. Корабельна аварія.
Олійний живопис.**

Морський пейзаж функціонує як метафора екзистенційного досвіду людини. Це підтверджує, що композиція твору має не лише естетичну, а й концептуальну функцію.

В період реалізму людина виступає як частина оточуючого середовища. Художники прагнуть до правдивих сюжетів із життя моряків, рибалок, портових міст. Характерними рисами у передачі образу виступають документальність подій, точність у передачі деталей. Наступний після реалістичного імпресіоністичний стиль є повною протилежністю у трактуванні образу людини і моря. З сюжету картини фокус зміщується до застосування виразних засобів світла і кольору у прагненні зобразити миттєвість враження. Одними з найяскравіших прикладів є роботи відомого імпресіоніста Клода Моне (Рис. 3).

В них людина виступає частиною кольорової гармонії моря. Трактуванню образу характерна плернерність, сконцентрованість на швидкоплинності миті, куті зору і освітленні (посилання сторінка 60 імпресіонізм). В період модернізму море стає радше метафорою психологічного стану людини. Характерними виразними засобами виступають експресивність кольору, узагальненість форм [7, с. 65].

**Рис. 3. Клод Моне. Враження. Схід сонця.
Олійний живопис. 1872.**

Важливе місце у дослідженні теми людини і моря посідає Одеська живописна школа. Порівняльний аналіз європейської та української традицій марини дозволяє виявити спільні закономірності та розбіжності у баченні жанру. Європейські творці тяжіють до експериментів із формою та кольором, у той час як українські митці, зокрема представники одеської школи, звертають увагу на природну красу Чорноморського узбережжя, підкреслюючи гармонійність моря у поєднанні з образом людини. Характерними рисами є реалістичність, увага до світла і відчуття повітря в композиції, людина є органічною частиною пейзажу. Юрій Єгоров знайшов пластичний образ півдня України у зображенні молодих, наповнених життям людей, частіше його персонажами ставали саме жінки на березі Чорного моря (Рис. 4).

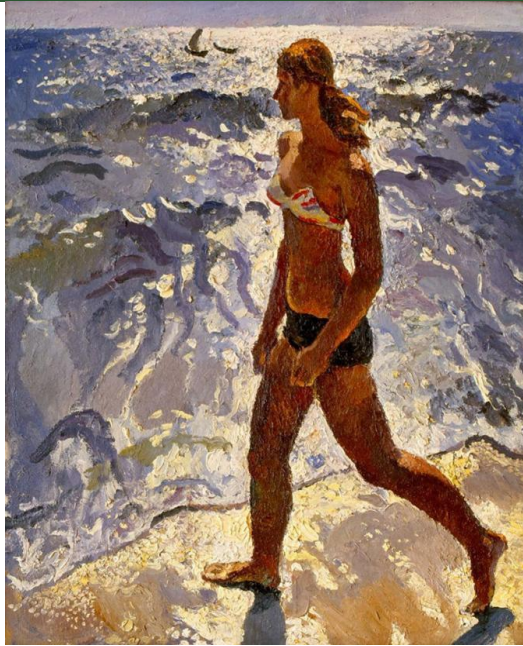

Рис. 4. Юрій Єгоров. Ранок. Олійний живопис.

О. В. Коновалова та О. В. Новіков зазначають, що час картин Єгорова – це час польоту над морем. Цю метафору можна розуміти буквально: як поетичний образ і разом з тим композиційний принцип, «постановочний прийом» його марин [6, с. 89]. У межах полотна Єгоров поєднував кілька точок зору, кілька фаз руху. Завдяки цьому прийому передній план нібито йде з-під ніг, падає донизу. Середній план є максимально наближеним до глядача, опуклим [6, с. 90]. Завдяки вдалому застосуванню виразних засобів створюється відчуття маси води, що ніби стрімко накочується на нас. Разом із головним героєм твору – людиною, ми відчуваємо масштабність і урочистість моменту, відкриваємо красу морського всесвіту, що постає перед нами.

У результаті аналізу творів Клода Лоррена, Івана Айвазовського, Вільяма Тернера, Клода Моне та Юрія Єгорова було з'ясовано, що художній образ «людина і море» еволюціонував разом із новими періодами мистецтва. Було виокремлено особливості художніх засобів кожного періоду, зокрема зміну ролі кольору, світла,

композиції та ступеня узагальнення форми. Було виокремлено особливості трактування образу моря як символу внутрішнього стану людини. Виявлено зображальні особливості у трактуванні образу «людина і море» в періоди класицизму, романтизму, реалізму, імпресіонізму, модернізму та у традиціях одеської живописної школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондарчук Н. В. Пейзаж у живописі кримських художників ХХ століття : дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2017. 471 с.
2. Вітер І. О. Художні особливості зображення марини і морського пейзажу у світовому й європейському мистецтві // Молодий вчений. 2019. № 11 (75). С. 835–838.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-177>
3. Гончаренко Н. П. Пейзаж у європейському живописі ХІХ століття : монографія. Київ : Либідь, 2012. 256 с.
4. Єгоров Юрій (1926–2008) : на яскравому сонці : каталог виставки, Національний художній музей України, 20.04–27.05.2018 / упоряд. В. Маринюк, А. Димчук, К. Філюк. Київ : Фонд ім. Ю. М. Єгорова, 2018.
5. Єгоров Юрій Миколайович // Енциклопедія сучасної України. Київ, 2009. URL: <https://esu.com.ua/article-17533> (дата звернення: 02.04.2026).
6. Коновалова О. В., Новіков О. В. Творчість художника Юрія Єгорова // Теорія і практика актуальних наукових досліджень : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 2018 р. Київ, 2018. С. 89–91. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2551> (дата звернення: 02.04.2026).
7. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. Т. 2 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 624 с. URL: https://dn790008.ca.archive.org/0/items/literaturoznachat2/Literaturoznachat_T_2.pdf (дата звернення: 02.04.2026).
8. Савченко В. В. Море Юрія Єгорова: к аналізу генезису образу / Філософські пошуки. 2004. № 17–18. С. 710–717.
9. Федорук О. К. Українське мистецтво другої половини ХХ століття. Київ : Либідь, 2004. 480 с.
10. Ятченко М. Г. Вплив Клода Моне на становлення і розвиток імпресіонізму / Мистецтво та освіта: новації і перспективи. Чернігів, [б. р.]. С. 60–61.